

СЕКЦІЯ 1
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ
SECTION 1
AGRICULTURAL SCIENCES

Голуб Михайло

експерт

НТ «Товариство лісової сертифікації в Україні»

м. Київ

Кременецька Євгенія

к.с.-г.н., доцент, доцент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

Дзиба Анжела

к.с.-г.н., доцент, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування

м. Київ

**ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ВИМОГ FSC® НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ
РИЗИКУ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ДЕРЕВИНИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Національна оцінка ризику (НОР) контрольованої деревини для України є одним із сучасних інструментів системи лісоуправління за міжнародною схемою FSC. Організаціям в Україні слід використовувати «FSC-NRA-UAV1-0», розроблену відповідно до FSC-PRO-60-002V 3-0, яка схвалена Департаментом політики та стандартів FSC IC 15 грудня 2017 року [1, 2].

Мета НОР контрольованої деревини для України полягає у оцінюванні ризику отримання деревини від несертифікованих постачальників. Оцінка ризику базується на інформації, яку можна отримати з джерел загального доступу: нормативно-правової бази України, публікацій ЗМІ, звітів дослідницьких і неурядових організацій, у процесі консультацій з експертами.

Вимоги нової версії стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 «Вимоги до постачання FSC® контрольованої деревини» [3] були значно посилені зв'язку із схваленням НОР контрольованої деревини для України.

У випадку встановлення «визначеного ризику» підприємства повинні запровадити контрольні заходи для зниження наявних ризиків із обов'язковою перевіркою їхньої ефективності. Організація може здійснювати продаж деревини в статусі контрольованої лише у випадку «низького ризику».

Оцінювання ризику для кожної із територій відбувається за п'ятьма

категоріями: категорія 1 «Незаконно заготовлена деревина», категорія 2 «Деревина, заготовлена з порушенням традиційних прав і прав людини», категорія 3 «Деревина з лісів, в яких особливі цінності для збереження опиняються під загрозою через господарську діяльність», категорія 4 «Деревина з лісів, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення», категорія 5 «Деревина з лісів, в яких вирощують генетично модифіковані дерева».

Реалізація контрольних заходів згідно нової НОР не виявляє протиріч щодо категорії 1, але з'ясувалось, що у випадку індикатора 1.9. «Охоронювані території та види», дані версифікаторів «Державний Земельний кадастр» та «Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ)» мають відмінності порівняно із даними «Проекту організації та розвитку ведення лісового господарства», а також із фактичними матеріалами щодо наявності територій та об'єктів ПЗФ у певному підприємстві.

Стосовно категорії 2 під час проведення польових перевірок лісогосподарських підприємств, які не є сертифікованими, виявлено відсутність верифікаторів щодо індикатора 2.2.е. «Охорона здоров'я в умовах радіаційного забруднення». У наявності повинна бути така документація: «Журнал інструктажів з радіаційної безпеки», «Наряд-допуск на роботи у зоні радіаційного забруднення», «Журнал обліку робочого часу і доз опромінення працюючих».

Категорії 3 приділяється найбільше часу та уваги щодо призначення контрольних заходів і оцінювання їхньої ефективності. Процедура визначення приналежності певних територій до відповідних ОЦЗ є ускладненою, оскільки (у більшості випадків) вони не виділяються при лісовпорядкуванні як території, що мають охоронятися. Тому обов'язковим для категорії 3 є залучення експерта, який зможе ідентифікувати загрозу для наявних ОЦЗ (наприклад, відсутність ефективної охорони ОЦЗ або планування та проведення господарських заходів) на територіях, які розташовані поза межами ПЗФ.

Актуальним є питання щодо впровадження додаткових контрольних заходів для деяких проблемних аспектів, наприклад, незаконного видобування бурштину-сирцю. Ця тематика найбільш дотична до індикатора 1.3 «Підтвердження дотримання вимог законодавства при плануванні лісоуправління і лісозаготівель». На даний момент вирішується питання (на національному рівні) щодо застосування найбільш ефективних контрольних заходів для запобігання подібним явищам.

На даний момент наявність «Реєстру лісових ділянок, пов'язаних із незаконним видобуванням бурштину-сирцю» на підприємствах надає можливість ідентифікувати саме ті лісові масиви, у яких відбувається порушення природоохоронного законодавства, у зв'язку з чим деревина із цих ділянок не повинна отримуватися як контрольована.

В результаті проведення консультацій із зацікавленими сторонами

(категорія 4) було встановлено, що адміністрації лісогосподарських підприємств України контролюють ситуацію, яка пов'язана із незаконним видобуванням бурштину-сирцю, не дозволяють перетворювати ліси на плантації або переводити землі лісогосподарського призначення у інші категорії. В цілому, діяльність підприємства Державного агентства лісових ресурсів України дотримуються системи лісоуправління не лише за національними, але й за міжнародними вимогами.

Література

1. FSC International. Document centre. Ukraine NRA. FSC-NRA-UAV1-0. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ic.fsc.org/en/document-center/id/244>
2. FSC Ukraine. Наша діяльність. Національна оцінка ризику контрольованої деревини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.fsc.org/ua-ua/nash-diyalnist/-01>
3. FSC Ukraine. Новини. Оприлюднено нову версію стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 «Вимоги до постачання FSC® контрольованої деревини». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.fsc.org/ua-ua/newsroom/id/20>

Жуков Володимир

к. с.-г. н, завідувач лабораторією технології
заготівлі та використання кормів

Гончарук Віктор

к. с.-г. н, старший науковий співробітник

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН України
м. Вінниця

ПОЖИВНА ЦІННІСТЬ СИЛОСУ З ПРОВ'ЯЛЕНОЇ МАСИ ОЗИМИХ ПРОМІЖНИХ КУЛЬТУР

Біологічні особливості та поживність вики паннонської (горошку), дають можливість використовувати її на сіно, сінаж, силос та зелений корм, проте енергоємність процесів заготівлі силосу з пров'яленої (до вологості 60-70 %) маси вики паннонської і озимих злаків, як джерела цукрів і опорної культури, має певні переваги перед заготівлею на сіно і сінаж [1, 4, 5].

Енергетична ефективність (за енергетичним коефіцієнтом) вирощування, заготівлі та використання паннонської вики в суміші із проміжними озимими